

Oslo, 15.11.2023

Endringsforslag til VVP om sponing og omtale av selvmord

Hørings svar fra Norsk Redaktørforening

To utvalg la 16. juni fram sine rapporter med forslag til endringer i Vær Varsom-plakatens punkter om sponing av journalistikk og selvmordsomtale. Norsk Redaktørforening har vært representert i begge utvalg, med hhv. generalsekretær Reidun Kjelling Nybø i 4.9-utvalget og seniorrådgiver Arne Jensen i spons-utvalget.

NR har oppfordret medlemmer og regionforeninger til å engasjere seg i dette arbeidet. 28. september arrangerte Oslo Redaktørforening i samarbeid med NJ Oslo et debattmøte om forslagene i Pressens hus. I tillegg har forslagene vært tema på flere samlinger i regi av NRs regionforeninger og i tillegg tema på flere av de regionale journalistkonferansene. NRs regionledere drøftet forslagene på et møte 31. oktober. NRs styre har gått gjennom og diskutert forslagene fra utvalgene og innspillene som har kommet fram i to møter, den 19. september og 31. oktober.

Sponing av journalistikk

Forslagene til endringer i VVP 2.8

NR mener det er riktig å foreta endringer i punkt 2.8 i Vær Varsom-plakaten, og følger utvalget i tydeliggjøringen av begreper. Dagens punkt er til dels tvetydig og har åpenbare svakheter som gjør merkelapper og kategorier viktigere enn de burde være. Vi mener utvalgets forslag rydder godt i disse utfordringene. Vi mener også at forslaget bidrar til en viktig tydeliggjøring av *hensikten* ved punktet, som gjør teksten mer holdbar i møte med endringer i mediebruk, teknologi og finansieringsmodeller.

Konkret mener vi:

- «Eksterne finansieringskilder» er et presist begrep som rommer alle typer finansiering. Vi støtter at dette erstatter begrepene «spons» og «kommersielle interesser». Det bør ikke skilles mellom støtte fra kommersielle og ikke-kommersielle prinsipielt.
- Vi støtter forslaget om åpenhet rundt avtaler, som vil være nødvendig for pressens selvdømmeordning i saker hvor det stilles spørsmål ved om avtaler begrenser redaksjonell frihet.
- Vi støtter at alle typer ekstern finansiering skal være åpenbar for publikum.
- Vi støtter endringen som fjerner det kunstige skillet mellom aktualitet/barn og annen journalistikk.

Forslaget til endring i VVP 2.1

I en verden hvor det blir stadig vanskeligere å skille falske nyheter fra sanne, er det en god presisering å legge til at redaktøren også skal verne om redaksjonens produksjon av *sannhetssøkende* journalistikk. Vi støtter dette forslaget.

Omtale av selvmord

Forslagene til endringer i VVP 4.9

Norsk Redaktørforening mener Vær Varsom-plakatens punkt 4.9 om omtale av selvmord er overmodent for fornyelse. Det har skjedd mye med samfunnets syn på selvmord, journalistisk behandling av temaet og ikke minst forståelsen for hvor viktig åpenhet er. NR støtter det nye

forslaget, og mener formuleringene er konkrete og gode. Forslaget tydeliggjør hvilke sider ved slike saker som krever særlig varsomhet, og gir bedre retning for god presseskikk enn det punktet vi har i dag.

Tilbakemeldingene fra redaktører og journalister om frykt for å gjøre feil i saker om selvmord, er uheldig og bidrar antakelig til at selvmord dekkes journalistisk i for liten grad. Vi mener forslaget treffer godt i forsøket på å gå fra «unngå» til «hvordan», noe som kan bidra til at de redaksjonelle vurderingene får tydeligere retning.

«Ved beskrivelse av metode og sted kreves høy aktsomhet»: Vi har fått tilbakemeldinger om at «sted» kan misforstås som en generell advarsel mot å angi hvor en sak hører geografisk hjemme. Hensikten med denne formuleringen er vel heller at sted og metode ofte kan henge sammen, og at man bør være forsiktig med å oppgi nøyaktige steder for selvmordshandlinger, med tanke på smitteeffekt. Presseforbundets styre bør vurdere å tydeliggjøre denne formuleringen, f.eks. «konkrete steder».

Forslaget til endring i VVP 4.3

Utvalget foreslår også å ta inn hensynet til avdødes ettermæle i punkt 4.3 i Vær Varsom-plakaten. Vi viser til Stian Eisenträgers høringsuttalelse, hvor han advarer mot den nedkjølende effekten en slik formulering kan ha på redaksjoners arbeid med saker av stor offentlig interesse. Vi støtter denne innvendingen, og deler bekymringen for at en slik formulering også kan oppfattes kategorisk ute i offentligheten. Etter diskusjon om temaet i ulike sammenhenger, har vi kommet til at dette hører bedre hjemme i en veileder. NR støtter derfor ikke dette forslaget.

Solveig Husøy
Assisterende generalsekretær